

PIEŅEMTIE TEKSTI

P8_TA(2017)0045

Gvatemala, it īpaši cilvēktiesību aizstāvju stāvoklis

Eiropas Parlamenta 2017. gada 16. februāra rezolūcija par Gvatemalu, īpaši cilvēktiesību aizstāvju stāvokli (2017/2565(RSP))

Eiropas Parlaments,

- ņemot vērā Vispārējo cilvēktiesību deklarāciju un ANO cilvēktiesību konvencijas un tām pievienotos fakultatīvos protokolus,
- ņemot vērā Eiropas Cilvēktiesību konvenciju, Eiropas Sociālo hartu un ES Pamattiesību hartu,
- ņemot vērā 2005. gada decembra Eiropas Konsensu attīstības jomā,
- ņemot vērā iepriekšējās rezolūcijas par cilvēktiesību pārkāpumiem, tostarp rezolūcijas par debatēm par cilvēktiesību pārkāpumiem, demokrātiju un tiesiskumu,
- ņemot vērā 2007. gada 15. marta rezolūciju par Gvatemalu¹ un 2012. gada 11. decembra² rezolūciju par ES un Centrālamerikas asociācijas nolīgumu,
- ņemot vērā Cilvēktiesību apakškomitejas apmeklējumu Meksikā un Gvatemalā 2016. gada februārī un tās galīgo ziņojumu,
- ņemot vērā delegācijas attiecībām ar Centrālameriku ziņojumu par braucienu uz Gvatemalu un Hondurasu 2015. gada 16.–20. februārī,
- ņemot vērā Parlamenta 2016. gada 21. janvāra rezolūciju par ES prioritātēm saistībā ar *UNHRC* sesijām 2016. gadā³,
- ņemot vērā Apvienoto Nāciju Organizācijas īpašā referenta ziņojumu par globālajiem draudiem, ar kādiem saskaras cilvēktiesību aizstāvji, un par sieviešu cilvēktiesību aizstāvju stāvokli,

¹ OV C 301 E, 13.12.2007., 257. lpp.

² OV C 434, 23.12.2015., 181. lpp.

³ Pieņemtie teksti, P8_TA(2016)0020.

- ņemot vērā Apvienoto Nāciju Organizācijas augstā komisāra cilvēktiesību jautājumos 2016. gada ziņojumu par viņa biroja darbību Gvatemalā,
- ņemot vērā neseno ES īpašā pārstāvja cilvēktiesību jautājumos apmeklējumu Gvatemalā,
- ņemot vērā 1966. gada ANO paktu par pilsoniskajām un politiskajām tiesībām,
- ņemot vērā ES Rīcības plānu cilvēktiesību un demokrātijas jomā (2015–2019),
- ņemot vērā ES ceļvedis 2014.–2017. gadam par sadarbību ar pilsonisko sabiedrību partnervalstīs,
- ņemot vērā ES pamatnostādnes par cilvēktiesību aizstāvju aizsardzību un Stratēģisko satvaru par cilvēktiesībām, ar kuru apņemas sadarboties jautājumā par cilvēktiesību aizstāvjiem,
- ņemot vērā ANO Cilvēktiesību padomes 2014. gada 26. jūnija rezolūciju Nr. 26/9, ar kuru Padome nolēmj izveidot starpvaldību darba grupu ar neierobežotu sastāvu, kura būtu pilnvarota izstrādāt starptautisku juridiski saistošu instrumentu, lai reglamentētu pārnacionālu korporāciju un citu uzņēmumu darbības attiecībā uz cilvēktiesību ievērošanu,
- ņemot vērā Starptautiskās Darba organizācijas 1989. gada Konvenciju par pirmiedzīvotājiem un cilšu tautām neatkarīgās valstīs (SDO Konvencija Nr. 169),
- ņemot vērā cilvēktiesību klauzulas ES un Centrālamerikas asociācijas nolīgumā un ES un Centrālamerikas partnerības un sadarbības nolīgumā (PSN), kas ir spēkā kopš 2013. gada,
- ņemot vērā Daudz gadu indikatīvo programmu attiecībā uz Gvatemalu 2014.–2020. gadam, un tajā iekļautās saistības, lai palīdzētu atrisināt konfliktus, veicināt mieru un drošību,
- ņemot vērā Eiropas Savienības atbalsta programmas tieslietu sektoram Gvatemalā, jo īpaši *SEJUST*,
- ņemot vērā Amerikas Cilvēktiesību tiesas 2014. gada spriedumu lietā cilvēktiesību aizstāvji u.c. pret Gvatemalu, un 2015. gada 31. decembra Amerikas Cilvēktiesību komisijas ziņojumu par cilvēktiesību stāvokli Gvatemalā (OEA/Ser.L/V/II. Dok. Nr. 43/15),
- ņemot vērā Reglamenta 25. pantu par Amerikas Cilvēktiesību komisijas mehānisma aizsardzības pasākumiem,
- ņemot vērā Padomes 2009. gada secinājumus par atbalstu demokrātijai Eiropas Savienības ārējās attiecībās,
- ņemot vērā Padomes 2009. gada Pamatnostādnes par cilvēktiesībām un starptautiskajām humanitārajām tiesībām,
- ņemot vērā 2016. gada 9. decembra ES vārdā sniegto augstās pārstāves *Federikas*

Mogerīni deklarāciju par Cilvēktiesību dienu 2016. gada 10. decembrī,

- ņemot vērā EĀDD runaspersonas 2016. gada 17. augusta paziņojumu par cilvēktiesību aizstāvjiem Gvatemalā,
 - ņemot vērā Santodomingo deklarāciju ES un Latīņamerikas un Karību jūras reģiona valstu kopienas ministru sanāksmē, kas notika 2016. gada 25. un 26. oktobrī;
 - ņemot vērā Trīspadsmit pušu grupas 2017. gada 1. februāra paziņojumu par tiesiskuma nostiprināšanu un cīņu pret korupciju un nesodāmību,
 - ņemot vērā Līguma par Eiropas Savienību 2. pantu, 3. panta 5. punktu, 18., 21., 27. un 47. pantu, kā arī Līguma par Eiropas Savienības darbību 208. pantu,
 - ņemot vērā Reglamenta 135. pantu,
- A. tā kā Gvatemala ir ES trešais lielākais Centrālamerikas divpusējās attīstības palīdzības saņēmējs, šai palīdzībai sasniedzot EUR 187 miljonus laikposmam no 2014. līdz 2020. Gadam un koncentrējoties uz pārtikas drošību, konfliktu risināšanu, mieru, drošību un konkurētspēju;
- B. tā kā Gvatemala atrodas stratēģiski izvietota narkotiku piegādes un nelegālās migrācijas ceļa starp Centrālamerikas valstīm un Amerikas Savienotajām Valstīm; tā kā Gvatemalas valstspiederīgie joprojām ir otra lielākā no ASV deportēto personu grupa; tā kā gadu desmitiem ilgušie iekšējie konflikti, augsts nabadzības līmenis un dziļi iesakņojušās nesodāmības tradīcijas Gvatemalā ir radījuši ilgstošas vardarbības situāciju un drošības apdraudējumu; tā kā visu sabiedrību skar augsts noziedzības līmenis, bet jo īpaši tas attiecas uz cilvēktiesību aizstāvjiem, NVO un pašvaldību iestādēm;
- C. tā kā 2017. gadā apmēram 20 gadi kopš Miera nolīgumiem attiecībā uz Gvatemalu; tā kā ir būtiski cīnīties pret nesodāmību, tostarp par smagiem noziegumiem, kas izdarīti iepriekšējo nedemokrātisko režīmu laikā; tā kā Gvatemalas iestādēm ir jāsniedz nepārprotams vēstījums fiziskajiem un intelektuālajiem pret cilvēktiesību aizstāvjiem vardarbību vērstu organizētājiem par to, ka šādas darbības nedrīkst palikt nesodītas;
- D. tā kā Gvatemalas nodaļa cilvēktiesību aizstāvju aizsardzībai (*UDEFEGUA*) laikposmā no 2016. gada janvāra līdz novembrim Gvatemalā reģistrējusi četrpadsmit cilvēktiesību aizstāvju slepkavības un septiņus slepkavību mēģinājumus; tā kā saskaņā ar to pašu informācijas avotu 2016. gadā kopumā notikuši 223 agresijas akti pret cilvēktiesību aizstāvjiem, tostarp 68 no jauna ierosinātas lietas pret cilvēktiesību aizstāvjiem; tā kā vides aktīvisti un zemes tiesību aizstāvji un tie, kas darbojas ar tiesiskuma un nesodāmības jautājumiem, ir visbiežāk skartā cilvēktiesību aizstāvju kategorija;
- E. tā kā 2017. gadā jau ir notikušas cilvēktiesību aizstāvju *Laura Leonor Vásquez Pineda* un *Sebastián Alonzo Juan* nogalināšanas līdzās saņemtajai informācijai par 2016. gadā nogalinātajiem žurnālistiem— *Victor Valdés Cardona*, *Diego Esteban Gaspar*, *Roberto Salazar Barahona* un *Winston Leonardo Túnchez Cano*;
- F. tā kā situācija cilvēktiesību jomā joprojām ir ļoti smaga; tā kā sieviešu un pirmiedzīvotāju, jo īpaši to, kuri aizstāv cilvēktiesības, kā arī migrantu stāvoklis rada nopietnas bažas, bet ir arī citi problemātiski jautājumi, piemēram, tiesu iestāžu pieejamība, apstākļi cietumos, policijas rīcība un aizdomas par spīdzināšanu

savienojumā ar plaši izplatīto korupciju, slepenām norunām un nesodāmību;

- G. tā kā Gvatemala ir ratificējusi SDO Konvenciju Nr. 169 par pirmiedzīvotājiem un cilšu tautām un Konvenciju Nr. 87 par biedrošanās brīvību un tiesību apvienoties aizsardzību; tā kā ir vērojamas dažas pozitīvas zīmes, piemēram, *Mesa Sindical del Ministerio Público* izveidošana; tā kā Gvatemalas tiesību aktos nav ietverts pienākums veikt iepriekšēju, brīvu un informētu apspriešanos ar pirmiedzīvotāju kopienām, kā noteikts SDO Konvencijā Nr. 169;
- H. tā kā Amerikas Cilvēktiesību tiesa 2014. gadā ir izdevusi saistošu spriedumu, aicinot izstrādāt valsts politiku attiecībā uz cilvēktiesību aizstāvju aizsardzību; tā kā tiek gatavots ES finansēts apspriešanās process iepriekš minētās politikas izveidei;
- I. tā kā ANO vadošie principi uzņēmējdarbībai un cilvēktiesībām attiecas uz visām valstīm un visiem pārnacionāliem un citiem uzņēmumiem, neatkarīgi no to lieluma, nozares, atrašanās vietas, īpašumtiesībām un struktūras, kaut arī efektīvas kontroles un sankciju mehānismi joprojām ir problēma minēto vadošo principu īstenošanai pasaules mērogā; tā kā situācija cilvēktiesību jomā Gvatemalā tiks pārskatīta 2017. gada novembrī saskaņā ar Cilvēktiesību padomes (HRC) vispārējā regulārā pārskata (UPR) mehānismu;
- J. tā kā Gvatemalas Cilvēktiesību ombuds, Valsts ministrija un tiesu iestādes ir veikušas nozīmīgus pasākumus pret nesodāmību un cilvēktiesību atzīšanai;
- K. tā kā Gvatemala ir veikusi dažus pozitīvus pasākumus, piemēram, pagarinājusi *CICIG* (Starptautiskās izmeklēšanas komisijas cīņai pret nesodāmību Gvatemalā) pilnvaras līdz 2019. gadam; tā kā 2016. gada oktobrī Gvatemalas izpildvaras, Kongresa un tiesu sistēmas priekšsēdētāji iesniedza Kongresam priekšlikumu par konstitucionālo reformu tieslietu sektorā, cita starpā pamatojoties uz apaļā galda diskusijām ar pilsonisko sabiedrību, un tā kā tās mērķis ir stiprināt tieslietu sistēmu, kuras pamatā ir tādi principi kā karjera tieslietu iestādēs, tiesību plurālisms un tiesu iestāžu neatkarība;
- L. tā kā mērķtiecīgas iebiedēšanas kampaņas ir kavējušas vairāku simbolisku lietu pret korupciju un pārejas posma tiesu iestādēm izskatīšanu, tostarp iebiedējot un iesniedzot nepamatotas prasības pret cilvēktiesību aizstāvjiem, tostarp tiesnešiem un advokātiem, kuri bija iesaistīti šajās lietās; tā kā *Iván Velasquez*, starptautiski atzītās Starptautiskās komisijas pret nesodāmību Gvatemalā (*CICIG*) direktoram, arī ir izvirzītas apsūdzības un pret viņu joprojām tiek īstenota nomelnošanas kampaņa; tā kā simboliskās lietas pārejas tiesiskuma jomā virzās uz priekšu, piemēram, tādas, kas ir saistītas ar *Molina Theissen* un *CREOMPAZ*, vai cita starpā korupcijas lietas *La Linea y Coparacha*;
- M. tā kā dažas ES dalībvalstis vēl nav ratificējušas ES un Centrālamerikas asociācijas nolīgumu, kas nozīmē, ka „politiskā dialoga” pīlārs vēl nav stājies spēkā; tā kā cilvēktiesību un tiesiskuma ievērošana līdzās ilgtspējīgai ekonomikas un sociālajai attīstībai ir viens no galvenajiem ES ārējās darbības politikas jautājumiem,
- 1. visstingrākajā veidā nosoda nesen pastrādātās *Laura Leonor Vásquez Pineda*, *Sebastian Alonzo Juan* un žurnālistu *Victor Valdés Cardona*, *Diego Esteban Gaspar*, *Roberto Salazar Barahona* un *Winston Leonardo Túnchez Cano* slepkavības kā arī ikvienu no 2016. gadā 14 pastrādātajām citu cilvēktiesību aizstāvju slepkavībām Gvatemalā; izsaka visdziļāko līdzjūtību visu šo cilvēktiesību aizstāvju ģimenēm un draugiem;

2. uzsver savas bažas par nepārtrauktas vardarbības aktiem un drošības trūkumu, kas negatīvi ietekmē cilvēktiesību aizstāvju spēju pilnā mērā un brīvi veikt savu darbību; apliecina cieņu visiem cilvēktiesību aizstāvjiem Gvatemalā un prasa nekavējoties veikt neatkarīgu, objektīvu un rūpīgu izmeklēšanu par iepriekš minētajām un iepriekšējām slepkavībām; uzsver, ka aktīva pilsoniskā sabiedrība ir svarīgs faktors, lai padarītu valsti visos līmeņos atbildīgāku, reaģēt spējīgāku, ietverošāku, efektīvāku un tādējādi arī legītīvāku;
3. atzinīgi vērtē Gvatemalas centienus cīņā pret organizēto noziedzību, aicina tos pastiprināt un atzīst, ka milzīgās grūtības, ar kurām tā saskaras, nodrošinot drošību un brīvību visiem tās iedzīvotājiem strukturālās vardarbības situācijā, piemēram, tādā, kuru rada narkotikas; aicina ES iestādes un ES dalībvalstis nodrošināt tehniskus un budžeta līdzekļus Gvatemalai, lai palīdzētu cīņā pret korupciju un organizēto noziedzību, un piešķirt prioritāti šādiem centieniem divpusējās sadarbības programmās;
4. atgādina par nepieciešamību izstrādāt valsts politiku attiecībā uz cilvēktiesību aizstāvju aizsardzību, kā 2014. gadā norādījusi Amerikas Cilvēktiesību tiesa (*IACHR*); ņem vērā nesen uzsākto nacionālo dialogu, aicina Gvatemalas iestādes nodrošināt, ka valsts politika tiek veidota, izmantojot plašas līdzdalības procesu, un ka ar to risina strukturālos cēloņus, kas palielina cilvēktiesību aizstāvju neaizsargātību, un aicina darījumu aprindas atbalstītu šos centienus;
5. atzinīgi vērtē to, ka ES delegācija Gvatemalā finansiāli piedalās diskusiju un apspriešanās procesā par šādu programmu un mudina ES delegāciju turpināt atbalstīt cilvēktiesību aizstāvjus; aicina kompetentās iestādes izstrādāt un īstenot valsts politiku, lai aizsargātu cilvēktiesību aizstāvjus, cieši sadarbojoties ar plašu ieinteresēto pušu loku, kā arī turpināt reformas tiesu iestāžu neatkarības panākšanai cīņā pret nesodāmību un tiesiskuma nostiprināšanai;
6. aicina steidzami un obligāti īstenot piesardzības pasākumus, kurus ieteikusi *IACHR*, un aicina varas iestādes pārskatīt lēmumu, ar kuru vienpusēji tiek atcelti valsts piesardzības pasākumi, no kuriem labumu gūst cilvēktiesību aizstāvji;
7. atgādina par 93. kopienas konsultācijas, kuras godprātīgi īstenotas 2014. un 2015. gadā, rezultātiem; atgādina, ka patlaban notiek līdzdalības process, un aicina Gvatemalas varas iestādes paātrināt procedūras, lai nodrošinātu valsts mehānismu izveidi brīvām un uz informāciju balstītām iepriekšējas apspriešanās procesiem, kā paredzēts saskaņā ar SDO Konvenciju Nr. 169; aicina Gvatemalas valdību uzsākt plašāku sabiedrisko apspriešanu attiecībā uz hidroelektrostaciju un ieguves rūpniecības projektiem un naftas uzņēmumiem un aicina ES iestādes nodrošināt, lai Eiropas palīdzība vai atbalsts neveicinātu un nepieļautu attīstības projektus, ja nav izpildīts pienākums par iepriekšēju, brīvu un informētu apspriešanos ar pirmiedzīvotāju kopienām;
8. atzinīgi vērtē iniciatīvu par tiesu sistēmas reformu, ko Kongresam iesniegusi izpildvara, tiesu un likumdošanas vara, lai turpinātu attīstīt profesionālu un demokrātisku tiesu sistēmu, kas balstīta uz tiesu iestāžu efektīvu neatkarību; aicina, lai Gvatemalas Kongress apvienotu centienus nolūkā pabeigt tiesu iestāžu reformas kopumā un pilnīgā integritātē 2017. gadā; šajā nolūkā aicina Gvatemalas iestādes piešķirt tiesu iestādēm, jo īpaši Ģenerālprokurora birojam, pietiekamu finansējumu un cilvēkresursus; atbalsta nozīmīgo darbu, ko veic Starptautiskā komisija pret nesodāmību Gvatemalā (*CICIG*);

9. atzinīgi vērtē Apelācijas tiesas Pirmās palātas nolēmumu, kurā tā atkārtoti apstiprināja, ka tiesas prāvā pret bijušo diktatoru *M. Rios Montt* tiesību aktos noteiktais noilgums neattiecas uz genocīdu un noziegumiem pret cilvēci, kas ir pavērsiena punkts cīņā pret nesodāmību;
10. aicina Gvatemalas valsti sadarboties ar Vispārējo regulāro pārskatu mehānismu un veikt visus nepieciešamos pasākumus, lai īstenotu tā ieteikumus;
11. aicina Eiropas Savienību atbalstīt Ģenerālprokurora biroju; stingri noraida jebkāda veida spiedienu, iebiedēšanu un ietekmi, kas apdraud neatkarību, tiesību plurālismu un objektivitāti; mudina Gvatemalas iestādes arī turpmāk veicināt sadarbību starp Iekšlietu ministrijas Uzbrukumu cilvēktiesību aizstāvjiem analīzes nodaļu un Ģenerālprokurora biroja Cilvēktiesību nodaļu;
12. aicina ES iestādes strādāt pie tā, lai tiktu noslēgti starptautiski saistoši nolīgumi, kas stiprinās cilvēktiesību ievērošanu, īpaši attiecībā uz ES reģistrētiem uzņēmumiem, kuri darbojas trešās valstīs;
13. aicina dalībvalstis, kas vēl to nav izdarījušas, steidzami ratificēt ES un Centrālamerikas asociācijas nolīgumu; aicina Eiropas Savienību un tās dalībvalstis izmantot Asociācijas un Politiskā dialoga nolīgumā paredzētos mehānismus, lai kategoriski mudinātu Gvatemalu īstenot vērienīgu cilvēktiesību programmu un cīņu pret nesodāmību; aicina ES iestādes un dalībvalstis piešķirt pietiekamus līdzekļus un tehnisko atbalstu šā uzdevuma veikšanai;
14. uzdod priekšsēdētājam šo rezolūciju nosūtīt Padomei, Komisijai, Eiropas Ārējās darbības dienestam, ES īpašajam pārstāvim cilvēktiesību jautājumos, Amerikas valstu organizācijai, Eiropas un Latīņamerikas Parlamentārajai asamblejai, dalībvalstu valdībām un parlamentiem, Gvatemalas Republikas prezidentam, valdībai un parlamentam, Centrālamerikas ekonomiskās integrācijas sekretariātam (*SIECA*) un Centrālamerikas parlamentam (*Parlacen*).